

ПЕРША ЧАСТИНА ЛЕГЕНДАРНОЇ
«АМЕРИКАНСЬКОЇ ТРИЛОГІЇ»!

Філіп Рот — культовий американський письменник, лауреат престижних міжнародних нагород, серед яких Букерівська премія та *Smith Award* за найкращу книжку року, а також Національна гуманітарна медаль США, Золота медаль художньої літератури та Національна медаль мистецтв. Він володар ордена Почесного легіону Франції та іспанської премії принца Астурії. Його роман «Американська пастораль» здобув Пулітцерівську премію та був екранізований Юеном Мак-Грегором!

США після Другої світової війни. Епоха великих ілюзій та «американської мрії». Швед Левов — чесний і щирий хлопець з родини єврейських емігрантів. Усе його життя — це ідеально розпланований шлях: вступ до коледжу, бейсбольна команда, продовження справи батька на фабриці, успішне примноження родинних статків, одруження з красунею «Міс Нью-Джерсі», власний мурований будинок, люба дитина — справжня «американська мрія», втілена в життя. Та несподівано рай перетворюється на пекло, причиною чого стає єдина, найдорожча донька Меррі. Дівчина-підліток, фанатично захоплена комуністичними ідеями, скоює кривавий політичний злочин...

Чи зможе Швед Левов повернути втрачене щастя? І що, як насправді це була тільки його бездоганна ілюзія?

Сторінки «Американської пасторалі» потріскують від електрики й енергії першокласного розуму.

San Francisco Chronicle

Один з найпотужніших романів Рота... Динамічний, грандіозний і амбітний.

The New York Times

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-4327-9

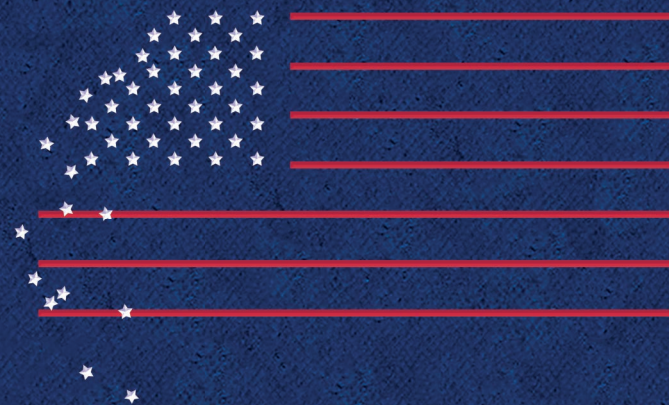
9 786171 124327 9

ФІЛІП
РОТ

АМЕРИКАНСЬКА ПАСТОРАЛЬ

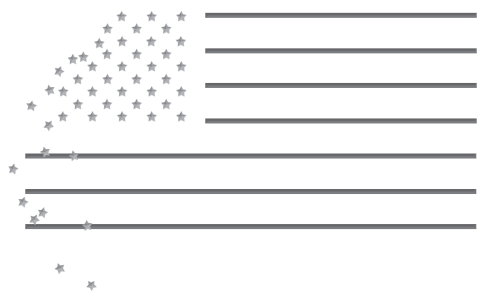

ЛАУРЕАТ ПУЛІТЦЕРІВСЬКОЇ ПРЕМІЇ

ФІЛІП
РОТ

АМЕРИКАНСЬКА
ПАСТОРАЛЬ

PHILIP
ROTH

AMERICAN
PASTORAL

A NOVEL

ФІЛІП
РОТ

АМЕРИКАНСЬКА
ПАСТОРАЛЬ

РОМАН

ХАРКІВ **КЛУБ**
2018 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.111(73)
Р79

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Перекладено за виданням:
Roth Ph. *American Pastoral* : A Novel / Philip Roth. —
London : Vintage, 2016. — 432 p.

Переклад з англійської *Анатолія Сагана*

Дизайнер обкладинки *Ігор Дунець*

ISBN 978-617-12-4327-9
ISBN 978-0-099-77181-4 (англ.)

© Philip Roth, 1997
© Nemigo Ltd, видання українською мовою, 2018
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2018

До Дж. Г.

Мрій, коли день спливе,
Мрій, пам'ять оживе,
Не все погано, друже мій,
Ти мрій, мрій, мрій.

Джонні Мерсер
(з популярної у 1940-х роках пісні «Мрій»)

рідкісна з'ява
сподіваного...

Вільям Карлос Вільямс
(«У Кеннета Берка», 1946)

I. СПОГАДИ ПРО РАЙ

1

Швед. Під час війни, коли я вчився у середніх класах, це ім'я чарувало квартали нашого Ньюарка, навіть дорослих, які лише покоління тому облишили старе міське гетто на Принц-стрит і ще не настільки просочилися всім американським, щоб захоплено ахати від спортивного генія атлетичного старшокласника. Це ім'я чарувало — як і його нетипове лице. З кількох світлошкірих євреїв у нашій державній школі, де здебільшого євреї і вчилися, ніхто не міг похвалитися таким вольовим підборіддям і незворушним ликом, як цей синьоокий блондин-вікінг, син нашого племені Сеймур Ірвінг Левов.

Швед, без жодних перебільшень, був зіркою: гравець лінії нападу у футболі, центровий у баскетбольній команді, перший базовий у бейсболі. З-поміж цього переліку лише баскетболісти домоглися чогось серйозного, двічі стаючи чемпіонами міста, але поки гриміла слава Шведа, спортивні заслуги мало цікавили школярів, чії батьки та різні старші родичі, здебільшого темні та затуркані, над усе цінували успіхи академічні. Фізична агресія, навіть припоряджена в спортивну форму, регламентована чіткими правилами і не націлена проти євреїв, не мала ніякого успіху в нашого брата єврея. І все ж таки, завдячуючи Шведу, вся округа пірнала в ілюзорну реальність, де і люди, і їхнє оточення були геть не такими, — пірнала в реальність, яку повсюди створюють спортивні вболівальники: подібно до всіх неєвреїв (в міру їхніх уявлень про неєвреїв), наші родичі забували про все, спрямовуючи

потугу власних сподівань на спортивні змагання. І найголовніше: в такі хвилини ніхто не думав про війну.

Той факт, що Швед Левов став Аполлоном для віквейських євреїв, мабуть, найлегше пояснити таким побитом: тривала війна проти німців з японцями та проти породжених нею страхів. Поки на ігрових майданчиках гриміла Шведова слава, оте вирування життя давало людям, котрі жили в непроминальному страху ніколи більше не побачити сина, брата або чоловіка, химерну, ілюзорну підпору, дозволяючи долучитися до Шведової непогрішності.

Але як така слава позначалася на ньому — оте возвеличення кожного влучення в кошик, усіх перехоплених у стрибку м'ячів, кожного потужного лайн-драйву, що, подвоївши ставки, дозволяв добігти до другої бази? Чи не вона зробила з нього хлопця з непроникним і мовби витесаним з каменю лицем? Чи те, що видавалося дорослою солідністю, було всього лише проявом його запеклої невидимої боротьби з нарцисизмом, який наша громада плекала в ньому своїм захватом і любов'ю? У старшокласниць-чірлідерок була навіть гуканка для Шведа. На відміну від інших гуканок, для підтримки всієї команди чи підігріву глядацьких емоцій, ця ритмічна скоромовка, супроводжувана тупотінням ніг, адресувалася тільки Шведу, його неперевершений, незаплямлений досконалості. Під час баскетбольної гри вона щоразу струшувала зал після його підборів чи закинутих «гачком» м'ячів, проносилася над нашим сектором футбольного стадіону після кожного здобутого ним очка чи перерваної ним подачі. І навіть на малолюдних домашніх іграх з бейсболу в Ірвінгтон-парку, де не було чірлідерок, котрі вітали б його з-за бокової, на дерев'яних лавках завжди знаходилася жменька завзятих віквейських фанатів, яка зчиняла рідкий галас щоразу, коли Швед готувався до удару чи робив банальний аут на першій базі. Ця гуканка мала вісім складів, три з яких — ім'я Шведа; і коли вона линула над трибунами — «Ба-ба-ба! ба-ба-ба... ба-ба!» — її темп із кожним повтором зростав (а надто на футбольних іграх), і шал обожнення, сягнувши піку, різко розряджався круговертю оранжєвих трико і строкатих спідниць десяти міцненьких старшокласниць, які крутили «колесо». Ми зачудовано дивилися на цей яскравий феєрверк

любові, адресованої не вам, не мені — а лише неперевершуваному Шведу. «Швед Левов! Звучить як... “любов”!» «Швед Левов! Звучить як... “любов”!» «Швед Левов! Звучить як... “любов”!»

Так, де би він не з'являвся, люди ледь не вмлівали. Власники цукерень, яким ми, хлопчиська, весь час докучали, для яких ми були «Чуєш-ти-не-чіпай!» чи «Малий-гуляй-звідси!», шанобливо зверталися до нього «Швед». Батьки всміхалися й ласкаво називали його Сеймуром. Малі щебетухи, котрих він проминав на вулиці, одразу німіли, проводжаючи його закоханими поглядами, а найвідважніші кричали навздогін: «О, повернися, повернися, Левов мого життя!» І він не заперечував проти цього, ходив, сп'янілий від людського визнання, і поводився так, мовби це звичайна річ. На відміну від нас усіх, котрі могли хіба що мріяти про захват від загального обоження, Швед сприймав ті потоки любові так, наче вони змивали всі його почуття. У цьому хлопцеві, котрий для багатьох був уособленням сили, рішучості, бадьорої відваги — загалом, усього того, що дозволить призванам на службу нашим випускникам повернутися неушкодженими з Мідвею, Салерно, Шербура, Соломонових островів, Алеутів, Тарави, не було ані грама насміху чи іронії, які домішувалися б до золотого тягара відповідальності, що він його ніс. Сміх чи іронія лише збивали б з кроку такого малого, як Швед; іронія — зброя людини, яка шукає заспокоєння, і вона позбавлена сенсу, коли ступаєш на шлях бога. Можливо, була в ньому ще якась грань особистості, яку він цілком притлумив чи не встиг пробудити, а можливо, й не було такої грані. Його відчуженість, вдавана байдужість при обдаровуванні його поголовною ласкою робили Левова якщо не богом, то створінням, що возносилось над нами, простими смертними. Він був причетний до історії, був *знаряд-дям* історії, поцінованим з пристрасстю, котрої могло б ніколи й не бути, якби він побив віквейський баскетбольний рекорд — двадцять сім очок у грі проти Баррінджера — якогось іншого, а не того сумного-пресумного дня 1943 року, коли аси «Люфтваффе» збили п'ятдесят вісім «летючих фортець»: дві були збиті зенітним вогнем, а ще п'ять знищені вже над Англією, коли вони, відбомбившись по мішенях у Німеччині, повертались назад.

Молодший Шведів брат, Джеррі Левов, був моїм однокласником — худорлявий, дрібноголовий, з фантастичною гнучкістю й тілом, яке наче складалося з лакричних паличок, математичний вундеркінд, найкращий у нашому випуску, він виголошував прощальний спіч у січні 1950 року. Джеррі ні з ким по-серйозному не дружив, але з роками, на свій владний вередливий копил, зацікавився мною, і років з десяти я пропадав у нього, де він регулярно вигравав у мене в пінг-понг в обставленому підвалі їхнього окремого будинку на розі вулиць Вінд-мур і Кер. Підвал вважався «обставленим», тому що був обшитий сучкуватими сосновими панелями й так-сяк обжитий, а не тому, як, схоже, вважав Джеррі, що він безперешкодно обставляв мене в настільний теніс.

Спортивну злість, якою Джеррі вибухав за грою в пінг-понг, годі було й порівнювати із братовою агресивністю під час будь-якої гри. Розміри та форма тенісного м'ячика такі, що навіть при бажанні ти не виб'єш ним око супротивнику. А то інакше я й не брався б грати в підвалі Джеррі Левова. Якби не можливість похвалитися людям, що я вхожий у дім Шведа Левова, ноги моєї не було б у їхньому підвалі, де весь мій захист зводився до дерев'яної ракетки. Тенісний м'ячик — річ надто легка й делікатна, щоб нею можна було вбити, але Джеррі так по ньому лупцював, що думка про вбивство напрошувалася сама по собі. Мені аж ніяк не спадало на гадку, що цей виплеск агресії був якось пов'язаний з тим, що Джеррі — молодший брат Шведа. Я вважав, що бути братом Шведа — краще за все на світі, крім хіба що бути самим Шведом, і мій розум відмовлявся збагнути, що Джеррі сприймав це як найбільшу з усіх мук.

Спальня Шведа — в яку я так і не наважився зайти, хоч постійно туди зазиравав, коли проходив до вбиральні, що розташовувалася за кімнатою Джеррі, — тулилася під самісіньким скоше-ним дахом у задній частині дому. Похила стеля, мансардні вікна, віквейські вимпели на стінах — так на мої тодішні смаки і мала виглядати кімната справжнього хлопчиська. З пари вікон, що виходили на газон за будинком, виднівся дах гаража, де взимку Швед, тодішній учень середньої школи, вправлявся в ударі, підвісивши бейсбольний м'яч до крокви. Мабуть, він запозичив цей

прийом із «Малого з Томкінсвілля» Джона Тюніса. Про існування цієї та інших «бейсбольних» книжок Джона Тюніса — «Залізний Дюк», «Дюк вирішує», «Хлопці з Кістоуна», «Новачок», — я вперше дізнався, побачивши їх на полиці над ліжком Шведа. Вони стояли в алфавітному порядку між двома солідними бронзовими книготримачами — мініатюрними копіями роденівського «Мислителя», подарунком на Бар-Міцву. Я швиденько метнувся в бібліотеку, вигріб із неї всього Тюніса, якого міг знайти, і почав із «Малого з Томкінсвілля» — жорсткої, але напрочуд цікавої хлопчачої повісті, написаної просто (подеколи аж занадто), проте відверто і достойно. Її герой — пітчер Рой Такер на прізвисько Малій, приємний хлопчина із коннектикутських горців-фермерів. Батько його помер, коли йому виповнилося чотири роки, а в шістнадцять він утратив ще й матір і залишився з бабусею. Допомагаючи їй звести кінці з кінцями, вдень він трудився на батьківській фермі, а вечорами підробляв в «аптечній крамниці Мак-Кензі, там, де дорога повертала на Південний Мен».

Книжка 1940 року видання містила чорно-білі ілюстрації, автор яких легкими експресіоністськими штришками, озброївшись знаннями з анатомії, уміло зображав незгоди хлопцевого життя ще в ті часи, коли бейсбол не мав найменшого стосунку до мільйонних статків і радше був пов'язаний із життєвими хуртовинами в людській долі, а знамениті бейсболісти скидалися не на міцненьких великих дітей, а на худющих, голодних трудяг. Здавалося, що ілюстрації неначе перенесені на сторінки з суворої, похмурої американської реальності часів Великої Депресії. Через кожен десяток книжкових сторінок ішло скупе зображення якогось драматичного сюжетного моменту з не менш скупим підписом: «Нарешті він зважився...», «М'яч пролетів над огорожею...», «Кульгаючи, Резл дійшов до лави запасних...» — то чорно-білий, чіткий і важкий від надлишку чорнил образ сухорлявого, з вилицюватим лицем бейсболіста, що контрастував із білизною порожньої сторінки, однаково відірваний від світу природи і світу людей, неначе найсамотніша у світі душа; то позначена тільки штришками трава на бейсбольному полі, по якій ламаним, по-хробачому викрученим силуетом простелилася

тінь. Навіть у повному бейсбольному спорядженні тодішній гравець не мав сьогodenного лоску; навіть якщо це був пітчер, то рукавичка на його руці скидалася на лапу звіра. Передивляючись малюнок за малюнком, ти розумів: вони дохідливою мовою переконують, що нехай ти й зажив у ті часи слави і начебто вибився в герої, проте вся ця слава сукупно з героїзмом — не що інше, як просто ще одна форма важкої, невдячної праці.

Назву «Малий із Томкінсвілля» з не меншим успіхом могла б замінити інша назва — «Агнець із Томкінсвілля», або навіть «Агнця із Томкінсвілля ведуть на забій». Малий прийшов у «Бруклін Доджерс», які пасли задніх, і став мотором команди, проте після кожного тріумфу його спостигала якась кара — то гірке розчарування, то жорстока катастрофа. Міцна приязнь, що виникла між самотнім Малим, який знудгувався за домом, та заслуженим кетчером Дейвом Леонардом, котрий стає його гідом по світу писаних і неписаних правил вищих бейсбольних ліг і, стоячи на домашній базі, «непомітними рухами карих очей допомагає обирати непомильний напрямок кидка», що часто-густо залишає їхніх супротивників без жодного хіта, несподівано обривається через шість тижнів від початку сезону, коли старого ветерана раптом викидають із команди. «Ось вона — швидкість, яку нечасто згадують, коли говорять: швидкість, з якою бейсболіст злітає на вершину, а потім летить з неї сторч головою». А потім, коли Малий виграє п'ятнадцяту гру поспіль — рекорд, на який ще не спромігся жоден пітчер-новачок у жодній лізі, він ненароком падає в душі, не витримавши навали радісних товаришів по команді, котрі вітали його з цією визначною перемогою, і травма ліктя, отримана при падінні, ставить хрест на кар'єрі пітчера. Кінець сезону він проводить у запасі, коли-не-коли виходячи беттером на заміну, бо добре грає на домашній базі, а сніжну зиму знову проводить у Коннектикуті — удень працюючи на фермі, а вечорами — в аптечному магазині. Малога вже всі знають, проте він і надалі залишається бабусиним онуком. Він старанно виконує настанови Дейва Леонарда, відпрацьовуючи удар биткою («Ти занадто опускаєш плече, м'яч летить зависоко, і це твоя найбільша вада»), почепивши м'яч на шнурку до крокви в сараї

та лупцюючи по ньому холодними зимовими ранками «своєю улюбленою биткою» аж до сьомого поту. «Крек, — чути чистий звук битки, що по прямій вривається у м'яч». До наступного сезону він увиходить у форму і повертається до складу «Доджерів», стає там прудконогим правим аутфілдером, на позиції беттера видає показник результативності 32,5 %, і з його допомогою команда претендує на чемпіонський титул. В останній день сезону під час матчу з «Гігантами», які випереджали «Доджерів» усього на півгри, Малий розганяє нестримну атаку своєї команди, а в самому кінці чотирнадцятого інінгу — після двох невдалих спроб і двох удалих — «Доджери» вириваються вперед завдяки неймовірній, на грані можливостей, пробіжці Малого, який приймає м'яч у полі та з розгону вривається в правий сектор огорожі, де здобуває перемогу для команди. Цей неймовірний титанічний подвиг Малого виводить команду у фінал чемпіонату, а сам він залишається лежати «в куті правого сектора, корчачись від болю на зеленому дерні». Тюніс закінчує свою повість такими словами: «Темрява опускалася на скупчених гравців, на величезний натовп глядачів, що вибігли на поле, і на двох чоловіків, які насилу пробивалися через натовп із ношами, де лежало знечулене тіло... Вдарив грім. На поле стадіону «Поло» ринув дощ. Зійшла темрява, і загриміло» — ось так закінчилася ця хлопчача Книга Йова.

Мені було десять, і нічого подібного я ще не читав. Немилосердність життя. Його несправедливість. Таке не вкладалося в голову. Якщо хтось серед «Доджерів» і слова доброго був не вартий, то це Резл Наджент — знаний пітчер, але рідкісний пияк і забіяка, ладний втопити Малого в ложці води. А в підсумку не він лежить «знечулений» на ношах, а Малий, найкращий з-поміж них усіх, сирота з ферми, скромний, серйозний, невинний, вірний, наївний, життєрадісний, невтомний працелюб і шанобливий лицар, неперевершений спортсмен — і просто свій хлопець. Мабуть, і так зрозуміло, що в моїй уяві Швед із Малим злилися в неподільне ціле, і я запитував себе, як Швед подужав прочитати книжку, від якої я ледь не пустив сльозу, а потім довго ще не міг заснути. Якби мені вистачило духу спитати в нього навпростець,

я б неодмінно поцікавився, що він думає про кінцівку книжки: кінець Малому, чи ще є надія на щасливе повернення? Мене дуже лякало те слово «знечужений». Чи не став завершальний кетч року для Малого фатальним? Що знав про це Швед? Чи це його хвилювало? І чи не виникало в нього думки: якщо таке нещастя сталося з Малим, то чи не може спостигнути щось подібне і його — знаменитого Шведа? А можливо, ця книжка про талановитого бейсболіста, жорстоко і несправедливо покараного долею, ця повість про гравця з Божої ласки, чий найбільший гріх — занадто опущене праве плече при ударі та зависока траєкторія м'яча (хоча і цього досить, щоб наклукати на себе гнів небес) — була вона всього лише звичайною книжкою на Шведовій полиці з «Мислителями» по краях?

Кер-авеню населяли багаті євреї — принаймні вони видавалися багатіями для більшості наших родин, які орендували квартири в поділених на дві, на три, а інколи й на чотири сім'ї будинках із цегляними східцевими ганками — невід'ємними атрибутами наших спортивних розваг поза школою, як-от, для прикладу, ігри в кості та в очко, а в ступбол узагалі ми грали доти, поки хтось так не припечатував об сходи дешевенький м'яч із гуми, що той з лускотом тріскав по шву. Тут, де колись стояла ферма Лайонсів, а на початку 1920-х, коли Америка переживала бум, повиростали, перекреслюючи одна одну під прямим кутом, засаджені ріжковими деревами вулиці, наступна після іммігрантів генерація євреїв Ньюарка утворила громаду, для якої традиційні цінності американського суспільства важили більше, ніж дух польських єврейських містечок, що його зберігало у кварталах Принц-стрит незможного Третього округу покоління батьків, котрі ще розмовляли на ідиші. Євреї, які замешкували на Кір-авеню і в котрих уже були облаштовані підвали, засклені ганки, обкладені каменем-плитняком парадові сходи, — це був наш авангард, наші першопрохідці в світ американських благ, що оптимізують людське життя. І в перших лавах цього авангарду йшла сім'я Левових, яка благословила нас своїм нащадком Шведом — хлопцем, котрий дуже скоро майже нічим не відрізнявся від гоїв. Зрештою, все те саме чекало й на нас.

Самі Левови, Лу та Сильвія, належали до тих батьків, які були американцями не більше і не менше, ніж мої тато і мама, євреї з Джерсі, і не різнилися від них ні вихованістю, ні освіченістю чи інтелігентністю. Пригадую, мене це дуже здивувало. Якщо не брати до уваги односімейного будинку на Кір-авеню, то між нами і ними не було тих відмінностей, які можна побачити, між, скажімо, селянами й аристократами (як ми вчили у школі). Як і моя мама, місіс Левов була охайною господинею, із бездоганими манерами, миловидною, неймовірно уважною до чужих почуттів і як ніхто вселяла у своїх синів відчуття власної ваги. Вона представляла численну когорту тогочасних жінок, що й на гадці не мали ухилитися від численних домашніх обов'язків, у центрі яких були діти. Від матері молодші Левови успадкували довготелесість та світле волосся, хоча волосся місіс Левов було рудіше й кучерявіше, а шкіра досі зберегла юнацьке ластовиння, через що її схожість з арійцями була не такою кидкою, як у хлопців, і в гущі облич із наших вулиць вона аж ніяк не здавалася казна-яким генетичним курйозом.

Шведів батько мав на зріст п'ять футів і сім-вісім дюймів, він був вертлявий, як маленький павучок, і ще метушливіший за його батька, котрий заражав мене своїм сум'яттям. Містер Левов належав до тих єврейських тат, котрі вирости в нетрях, і їхнє примітивне, не обтяжене знаннями світобачення породило до життя ціле покоління наполегливих єврейських синів, котрі таки спромоглися здобути освіту. Він був батьком, для котрого будь-який обов'язок — річ непорушна і свята, а всі вчинки діляться на добрі та погані, і третього не дано; його сплав амбіцій, упереджень і переконань був вивіреним настільки, що вирватися з-під його гніту було складніше, ніж це здавалося на перший погляд. Обмеженість таких батьків з лишком компенсує енергія, що б'є у них через край; вони швидко сходяться з людьми і швидко до них байдужіють; їхнє життєве кредо — *рухатись, ні на що не зважаючи*. Ми ж були синами цих батьків. І любити їх було нашим заняттям.

Так уже сталося, що батько мій був хіроподом, і наша вітальня роками правила йому за медичний кабінет. Він заробляв достатньо, щоб утримати сім'ю, але не більше, а містер Левов забагатів

на виробництві дамських рукавичок. Його батько, дід Шведа Левова, перебрався до Ньюарка зі Старого Світу в 1890-х і взявся міздрити овечі шкури, котрі по кілька днів дубились у вапняних чанах. Одинокій євреї у вариві з ньюаркських неотес зі слов'янським, ірландським та італійським корінням — працівників дубильні з Наттмен-стрит, якою володів король лакованої шкіри Т. П. Говелл, велике цабе в ті часи, котрий уособлював найстарішу і найбільшу промислову галузь міста — вичинювання шкір і виробництво шкіряних речей. У цьому промислі найважливішим виробничим компонентом є вода: шкіри прокручують у величезних барабанах із водою; відтак брудну рідоту з них зливають, і по трубах надходить свіжа, холодна та гаряча — сотні тисяч галонів. Маючи доступ до хорошої м'якої води, ви можете варити пиво й виробляти шкіру, і Ньюарк займався і першим, і другим: на великих броварнях і потужних дубильнях не бракувало роботи для іммігрантської братії — виснажної, у сирості та смороді.

Його син Лу, батько Шведа Левова, у чотирнадцять років розпрощався зі школою і приступив до роботи в дубильні, допомагаючи батькові утримувати сім'ю з дев'яти ротів, і по деякім часі спритно орудував твердою плескатою щіткою, наносячи глиняну фарбу на замшу та впевнено розсортовуючи шкіру. Шкіряна фабрика, де смерділо бойнею та хімічним заводом, бо тут вимочували і прожарювали міздрю, знімали шерсть у спеціальних розчинах, засолювали голину; де в сушильному цеху з низькими стелями цілодобово обдувалися тисячі й тисячі шкур, від чого влітку температура тут доходила до ста двадцяти за Фаренгейтом; де в загромаджених чанами величезних приміщеннях було темно, як у печері, а під ногами чавкало та хлюпотіло; де схожі на чудовиськ роботяги у важених фартухах, котрі, озброївшись гаками та жердинами, штовхали і цупили навантажені через край вагонетки, викручували і розвішували вимоклі шкури, нагадували звірів, яких женуть через дванадцятигодинну зміну; де куди не глянь, повсюди бачиш лише брудну і смердючу клоаку, заюшену червоною, чорною, синьою та зеленою рідотою, всіяною клаптями шкур, слизькою від масних плям, поміж куп солі й бочок з реактивами — і була тою школою і тим коледжом, що їх закінчив Лу Левов. І в даному

випадку подиву гідне було не те, що він за grubів од такого життя, а те, що через оту грубу шкаралупу пробивалася вихованість.

Лу пішов з «Говелл і Ко», маючи трохи за двадцять, і разом із двома братами заснував невеличку компанію, що випускала дамські сумочки та виробляла всяку всячину з крокодилячої шкіри на замовлення Р. Г. Соломона — ньюаркського шкіряного магната, котрий працював із кордовською та крокодилячою шкірою. Здавалося, ніщо не віщувало лиха, проте розпочалася криза, і тріо відчайдушних підприємців братів Левових збанкрутувало. За кілька років з'явилася шкіряна компанія «Ньюарк Мейд», і цього разу за її з'явою стояв один лише Лу. Він скуповував дешеvu шкіряну галантерею — низькопробні дамські сумочки, рукавички, пояси — і торгував ними: у вихідні — з візка, а вечорами просто йдучи з товаром від хати до хати. Даун-Нек — це щось на взірєць півострова, найсхідніша частина Ньюарка, і кожна свіжа хвиля іммігрантів спочатку осідала там; пониззя, оточене річкою Пассаїк із півночі й сходу та солончаковими болотами з півдня; там Лу знайшов італійців, які в Європі виготовляли рукавички, і забезпечив їх надомною роботою. Він постачав їм шкіру, вони кроїли й шили жіночі рукавички, відтак Лу продавав їх по всьому штаті. До початку війни на нього працювала ціла група італійських сімей, які розкроювали та зшивали дитячі рукавички в горищному приміщенні на Вест-Маркет-стрит. Бізнес був так собі, без особливих перспектив, аж ось у 1942 році йому несподівано усмінулась удача: Лу отримав замовлення на постачання чорних шкіряних рукавичок для жіночого армійського корпусу. Він орендував стару фабрику парасолей — закопчену, наче кузня, чотириповерхову домину піввікової давнини на розі Централ-авеню й Другої вулиці, а невдовзі викупив її та став здавати останній поверх одній компанії, що виробляла змійки до одєжі. «Ньюарк Мейд» налагодила масовий випуск продукції, і раз на два-три дні до задніх дверей фабрики підїздила вантажівка та забирала чергову партію жіночих рукавичок.

Ще більшим приводом для торжества, ніж урядове замовлення, виявилась оборудка з магазином Бамбергера. Компанія «Ньюарк Мейд» стала основним постачальником тонких дамських

рукавичок, і то завдяки неймовірній зустрічі Лу Левова та Луїса Бамбергера. Під час урочистого обіду на честь Маєра Елленштейна, поважного міського чиновника з 1933 року і єдиного мера-єврея Ньюарка за весь час існування міста, хтось із вищого персоналу Бамбергера, почувши, що серед запрошених є батько Шведа Левова, підійшов до Лу і привітав із тим, що газета «Ньюарк ньюс» назвала його сина найкращим баскетбольним центровим у всьому окрузі. Вмить оцінивши ситуацію і побачивши, що другого такого шансу — одним махом подолати всі перешкоди й опинитися на вершині — більше може не трапитися, Лу тут же, за обідом на честь Елленштейна, домігся, щоб його відрекомендували самому легендарному Л. Бамбергеру — засновнику найпрестижнішого ньюаркського універмагу і філантропу, який власним коштом створив музей міста і був для тутешніх євреїв такою ж впливовою постаттю, як наблизений до президента Рузвельта Барнард Барух — для євреїв усєї Америки. Якщо вірити чуткам, що циркулювали округом, то Бамбергер лише поручкався з містером Левовим, порозпитував його трохи про Шведа, на що пішла від сили пара хвилин, а Лу більше й не треба було: «Містере Бамбергер, вас приємно здивують наші якість і ціни — чому б вам не брати рукавички в нас?» І ще не встиг закінчитися місяць, а «Ньюарк Мейд» отримала від магазину своє перше замовлення на п'ятсот дюжин пар.

Поки закінчилася війна, компанія (і не останню роль тут відіграли Шведові спортивні здобутки) заробила собі репутацію одного з найповажніших виробників жіночих рукавичок на південь від розташованого в штаті Нью-Йорк Гловерсвілля — серця рукавичного виробництва, куди Лу Левов поїздом (через Фултонвілль) відправляв свої шкури, аби їх продубили на найкращій у цій галузі фабриці. Минуло трохи більше десяти літ, і в 1958 році відкрилася фабрика в Пуерто-Рико, а сам Швед став молодим президентом компанії. Він щоранку приїздив на Централ-авеню зі свого дому, що знаходився за тридцять з гаком миль на захід від Ньюарка та його найвіддаленіших передмість. Він жив життям першопрохідця на стоакровій фермі, при путівці, який зміївся поміж розкиданими де-не-де плескатими пагорбами

аж за Моррістауном, в облюбованому багатіями мальовничому закутку Олд-Римрок, що в штаті Нью-Джерсі. Ціла вічність відділяла його від дубильного цеху, де Левов-дід, приїхавши в Америку, розпочинав із того, що зрізав із дерми міздю, набухлу та вдвоє грубішу після чанів з вапном.

У червні сорок п'ятого, уже на другий день після випуску з Віквейської школи, Швед записався в морську піхоту, сповнений бажання взяти участь у баталіях, що раз і назавжди поклали б край війні. Батьки, подекували, були проти і всіляко намагалися відраяти його від морської піхоти, щоб він пішов хоча б на флот. Якщо й перебороти сумнозвісний антисемітизм, яким так славиться морська піхота, ще хтозна, що на тебе чекатиме, коли дійде до висадки на японське узбережжя. Однак Швед уперто наполягав на своєму; коли стався Перл-Гарбор, він, тоді ще підліток, одразу вирішив, що чинитиме так, як повинен чинити справжній чоловік і патріот, відтак якщо по закінченні школи війна ще триватиме, то він піде туди, де плаксіям не місце. На базі Перріс-Айленд у Південній Кароліні подекували, що висадка морських піхотинців на японське узбережжя відбудеться першого березня сорок шостого року, але саме тоді, коли Швед закінчував курс новобранця, американці скинули на Хіросіму атомну бомбу. І Швед змушений був дослужувати на Перріс-Айленд інструктором із відпочинку та розваг. Кожного ранку перед сніданком він проводив у батальйоні півгодинну ранкову зарядку, ввечері пару разів на тиждень улаштовував боксерські бої, розважаючи новобранців, та ще багато часу проводив у роз'їздах по всьому Півдню, що було пов'язано зі змаганнями з армійськими командами: баскетбольними — взимку та бейсбольними — влітку. За той неповний рік, що Швед пробув у Каліфорнії, він устиг заручитися з дівчиною-ірландкою з католицької сім'ї. Її батько, майор морської піхоти і колишній футбольний тренер, прилаштував Шведа на спокійну посаду інструктора зі стрійової підготовки, аби подовше втримати на Перріс-Айленд такого класного гравця. За кілька місяців до демобілізації до Шведа на Перріс-Айленд приїхав батько і цілий тиждень мешкав у готелі в Бофорті, неподалік якого була база.

Поїхав він тільки тоді, коли були розірвані заручини між Шведам і міс Данліві. Додому Швед вернувся в сорок сьомому і вступив в Упсальський коледж в Іст-Оранжі. Двадцятирічний, не обтяжений дружиною-іновіркою, ще більше, ніж колись, приголублений славою: єврей — морський піхотинець, та ще й інструктор зі стрийової, і не де-небудь, а в найсуворішому таборі у світі. Морпіхами стають у підготовчих таборах, і Сеймур Ірвінг Левов був одним із тих, хто кував цю породу.

Ми це все знали, бо містична слава Шведа й далі витала в коридорах і класах старшої школи, учнем якої в ті роки я був. Пригадую, навесні десь двічі або тричі ми вибирались разом із друзями на «Вікінг-філд» в Іст-Оранжі, щоб подивитися домашні суботні ігри упсальських бейсболістів. Їхньою зіркою — найкращим відбивальником і першим бейсменом — був Швед. Якось у матчі проти Муленберга він заробив три хоум-рани. І коли ми бачили на трибунах чоловіка в костюмі та капелюсі, то починали шепотіти одне одному: «Агент, агент, якась команда гострить зуб на Шведа...» Я навчався в коледжі іншого міста, коли дізнався від шкільного приятеля, котрий залишився в Ньюарку, що Шведу запропонували контракт із фарм-клубом «Гігантів», що виступав у лізі АА, та Швед відмовився від їхньої пропозиції на користь роботи в батьковій фірмі. Пізніше я почув від батьків, що він побрався з «Міс Нью-Джерсі». До участі в конкурсі «Міс Америка — 49» в Атлантик-Сіті вона встигла стати «Міс округ Юніон», а до того — «Королевою весни» в Упсалі. Родом з Елізабет, столиці округу. Шикса. Дон Двайр. Швед домігся свого.

Одного літнього вечора 1985 року, гостюючи в Ньюарку, я разом із друзями пішов на гру між «Метс» і «Астро» і, коли ми огинали стадіон у пошуках воріт до наших місць, я побачив Шведа, старшого на тридцять шість років, аніж той Швед, якого я бачив у матчі за Упсалу. Він був у білій сорочці, смугастій краватці, темно-сірому літньому костюмі — і божественно, невимовно вродливий. Золотисте волосся хіба що потемнішало на два-три тони, але геть не порідшало; Швед уже не стригся коротко, тепер його волосся майже повністю закривало йому вуха та спадало на комір. У цьому костюмі, що бездоганно облягав

його фігуру, він здався ще вищим, стрункішим, аніж раніше, будучи в баскетбольній чи бейсбольній формах. Першою зауважила Шведа одна дама з нашої компанії.

— Хто це? Невже це... це Джон Ліндсей?

— Боже мій! — озвався я. — Та звісно ж, ні! Знаєте, хто це такий? Це — Швед Левов. — І, обернувшись до друзів, я повторив: — Це сам Швед!

Поруч зі Шведом ішов білявий худорлявий хлопчик років семи-восьми в «метівській» бейсболці та гамселів по рукавичці першого бейсмена, що бовталась у нього на лівій руці, як і в самого Шведа. Явно тато і син. Коли я підійшов до них, вони про щось весело розмовляли.

— Я був знайомий з вашим братом у Віквейку... — почав був я.

— Ви Цукерман? — відповів він, енергійно потискаючи мені руку. — Письменник?

— Письменник Цукерман.

— О, знаю, ви з Джеррі були нерозлийвода.

— Ну, не думаю, щоб Джеррі дуже з кимось водився. Він був надто яскравий, аби просто дружити. Я грав з ним у пінг-понг у вашому підвалі і постійно йому програвав. Для Джеррі обставити мене в пінг-понг було справою честі.

— Так от, значить, який ви тепер. Мама завжди каже: «Він приходив до нас, завжди такий чемний, розважливий». Знаєш, хто це? — звернувся Швед до малого. — Отой самий дядько, що пише книжки. Натан Цукерман.

Хлопчик, пощулився і, спантеличений, пробурмотів:

— Привіт.

— Це мій син Кріс.

— А це мої друзі. — Я повів рукою в бік трійці, що стояла за мною. — А цей добродій, — пояснив я їм, — найвидатніший спортсмен за весь час існування Віквейської середньої школи. Істинний митець у трьох спортивних дисциплінах. Першого бейсмена грав як Ернандес, осмислено. Устигав відбити подачу і добігти до другої бази. Ти знав це? — спитав я малого. — Твій тато був нашим Ернандесом.

— Ернандес — шульга, — зауважив хлопчик.

— Так, це єдина відмінність між ними, — сказав я маленькому буквалісту і знову протягнув руку його батькові. — Радий був тебе бачити, Шведе.

— Я теж. Тримайся, Конику.

— Мої вітання брату, — сказав я.

Він усміхнувся, ми розійшлись, і потім хтось мені казав:

— Так-так-так, найвидатніший спортсмен за всю історію Віквейської школи назвав тебе Коником.

— Знаю. Аж самому не віриться.

І я справді почувався так, ніби мені сказали: ти обраний! Майже те саме я відчув у десять років, у натопті хлопчаків, коли Швед звернувся до мене на прізвисько, дане мені друзями, бо я в початковій школі двічі перестрибував через клас. Чим не коник-стрибунець!

Посеред першого інінгу жінка з нашої компанії заявила мені:

— Бачив би ти своє обличчя: ти наче знайомив нас із самим Зевсом. Зате тепер я точно знаю, яким хлопцем ти був у дитинстві.

У 1995 році, за пару тижнів до Дня пам'яті, мій видавець переслав мені такий лист:

Шановний Конику Цукерман!

Я перепрошую, якщо цей лист завдасть тобі незручностей. Може, ти вже й забув нашу зустріч на «Ші-стадіум». Я був тоді зі старшим сином (зараз він першокурсник у коледжі), а ти приходив разом з друзями вболівати за «Метів». Було це десять років тому, за часів Картера, Гудена, Ернандеса, коли гра команди ще чогось вартувала, бо сьогодні дивитись її неможливо.

У мене є невеличке прохання: чи не могли б ми десь зустрітись для розмови? Я б і з радістю запросив тебе на обід у Нью-Йорку, якщо ти не проти.

Піти на таке панібратство і просити про зустріч мене змусила одна річ, що не дає мені спокою вже цілий рік, відколи помер мій батько. Йому було дев'яносто шість. До останнього подиху він зберіг свою непоступливість і бійцівський характер. І саме тому його втрата стає ще гострішою, дарма що він був у такому поважному віці.

Мені хотілося б поговорити про нього самого та про його життєвий шлях. Я вже навіть сідав за писання його біографії, щоб видати її маленьким накладом для вузького кола друзів, родичів, бізнес-партнерів. Мій батько майже всім здавався чоловіком невразливим, товстошкірим і запальним. Як же вони помиляються! Мало хто знав, як близько він приймав до серця всі ті біди, що випадали на долю близьких йому людей.

Утім, якщо твоя надмірна зайнятість не дозволить тобі відповісти на мій лист, будь певен, я поставлюся до цього з цілковитим розумінням.

Щиро твій,
Сеймур «Швед» Левов, Віквейська школа, випуск 1945 року

Якби з проханням обговорити нюанси батькової біографії, над якою він працює, до мене звернувся хтось інший, я просто побажав би йому всіх гараздів, та й по всьому. Що ж до Шведа, то знайшлися резони, які змусили мене відповісти йому. Словом, не збігло й години, як я набазграв йому, що буду радий прислужитися. Чому я зробив це? Ну, по-перше, тому, що Швед Левов побажав зі мною зустрітися. Мабуть, смішно, а тим паче на схилку літ, але мушу визнати: одного Шведового підпису наприкінці листа було достатньо, щоб на мене ринули спогади півстолітньої минувшини (які, виявляється, не втратили свого чару), і я згадав Шведа на спортивному полі та поза ним. Згадав, як того року, коли Швед тільки-тільки зайнявся футболом, я щодня ходив дивитись, як тренується його команда. Він уже був віртуозом баскетбольних данків, і ніхто не знав, чи стане він таким самим красунчиком на футбольному полі — поки тренер не виставив його на позиції нападника. І хоча наша футбольна команда продовжувала пасти задніх на міських змаганнях, вона вже заробляла по одному, по два, а інколи і по три тачдауни за гру, і щоразу — після пасів на Шведа. П'ять-шість десятків дітлахів товклося біля крайки поля під час тренування, спостерігаючи, як Швед у поношеному шкіряному шоломі та коричневій футболці з оранжевим номером 11 грає в основі проти запасних. Невтомний квотербек Лефті Левенталь постачав Левова передачами

(*Ле-вен-таль* — *Ле-во-ву*, *Ле-вен-таль* — *Ле-во-ву!* — цей анапест незмінно відсилав нас у часи Шведової спортивної слави), і захист резервістів робив усе, аби не дати Шведу Левову заробити очко. Мені вже за шістдесят, я давно не дивлюся на життя хлопчачими очима, проте в якихось закутках ще збереглися рештки підліткового захвату, і я донині пам'ятаю, як підводився Швед, безцеремонно збитий з ніг захисниками, як він, обтрусившись, осудливо поглядає на осіннє небо, що вже сутеніло, відтак скрушно зітхає і, наче не було ніякого падіння, біжить розігравати м'яч. Коли він заробляв очко, це була слава одного гатунку, коли його збивали з ніг і ще втискали в землю, а він просто підводився та обтрусювався, то вже був інший гатунок загального визнання, навіть коли це просто розіграш м'яча.

А якось і мені перепав промінчик Шведової слави. Мені було десять, я не відав, що таке визнання, і якби не Джеррі Левов, мабуть, ніколи не потрапив би в поле зору Шведа, як ті кілька-десять хлопчиськ, котрі стовбичили за крайкою поля. Джеррі саме перед тим заприянивсь зі мною, і Швед мав би мене помічати, коли я приходив до них (попри всю неймовірність такого припущення). І от одного пізнього вечора сорок третього року, коли Швед прийняв стрімкий пас від Левенталя і захисники резерву знову збили його з ніг і всією командою напосілися зверху, а тренер пронизливо засвистів, даючи відбій тренуванню, і Швед, підвівшись, обережно порухав рукою і, впевнившись, що лікоть не пошкоджений, напівпобіг-напівпошкандибав із поля, а тоді побачив мене в дитячому натовпі та гукнув:

— Атож, Конику, тут тобі не баскетбол.

Це божество (якому було аж шістнадцять років) провело мене в сонм спортивних небожителів. Об'єкт обожнювання зглянувся на того, хто його обожнював. Авжеж, у випадку з атлетами, як і з кінозірками, шанувальник вважає, що між ним і кумиром існує незримий, майже інтимний зв'язок, але цей зв'язок був чимось іншим: він формувався відкрито й невимушено найскромнішим з-поміж усіх знаменитостей, ніхто не ховав його від принишколої зграйки насторожених дітлахів. Незабутнє, скажу, відчуття, і душа моя аж бриніла. Щоки мої полум'яніли,

тіло тремтіло, і решту тижня я ледве міг думати про щось інше. Цей сміховинний, удаваний жаль до власної персони, ця чоловіча широта душі, шляхетне милосердя і радість людини, котра знайшла себе в спорті, така щедротна, що нею можна було без побоювань ділитися з фанатами — уся ця щедротність не просто приголомшила і пронизала мене (лишивши слід у прізвиську), а ще й закарбувалася в моїй свідомості як уособлення чогось більшого, ніж його спортивний хист. Цей талант «бути собою» та здатність випромінювати дивну всепоглинаючу велич і водночас зберегти голос, усмішку без натяку на зверхність — уродженна скромність людини, яка не зустрічала перешкод і ніколи не мусила виборювати місце під сонцем. Мабуть, я не один дорослий чоловік, що був колись єврейським хлопчиком, котрий волів стати стовідсотковим маленьким американцем у роки патріотичного піднесення, коли ще тривала війна і здавалося, що всі мілітарні сподівання нашої спільноти були спрямовані на фантастичну оболонку Шведа, котрий усе своє життя ніс із собою спогад про неповторний шлях талановитого хлопчини.

Гадаю, промовляло до нас і єврейство, яке він проносив так легко, як і належало представнику білявої раси спортивних звитязців. Підозрюю, у тому, що ми так обожнювали Шведа і все його не усвідомлюване ним самим злиття з Америкою, були певний сором і навіть самозаперечення. Вже сам його вигляд пробуджував і водночас приборкував суперечні єврейські бажання; оте протиріччя, що закладене в євреях, які бажають і зливатися оточенням, і відрізнятися від нього, які всіх переконують, що вони не такі, та побіжно показують, що нічим не різняться від інших. Усе це розчинялося в переможному поступі Шведа, котрий насправді був лиш одним із наших Сеймурів, чиї предки були Соломонами й Савлами, а нащадків гукатимуть Стівами, а від них підуть Шони. І де сидів у ньому той єврей? Ви б його там не знайшли, хоча він точно там був, і ви в цьому впевнені. Де ховалася в ньому ірраціональність? Де б ви знайшли в ньому плаксія? Там не було ні хитрощів, ні схильності до комбінацій чи інтриганства. Все це відкидалося в ім'я досконалості. Де були нездоланні спокуси? Нічогосінько не було. Ані

тобі лукавих поглядів. Ані тобі дешевих поз. Ані банального крутіства. Ані тобі метушливості, невизначеності чи лицемірства — ні, тільки стиль, тільки закладена природою фізична витонченість зірки.

Ось тільки... що робило його особистістю? З чого складалася Шведова *особистість*? Мала би бути основа для неї, але ж як її уявити?

Ось вам і другий резон, чому я відповів на Шведів лист: це основа, субстрат. Чим він дихав, яким був його внутрішній світ? Що могло збити Шведа з життєвого шляху (якщо, звісно, могло)? Хто спроможний прожити життя, уникаючи втрат, чорних смуг і сум'яття? Навіть ті, кого в дитинстві оминула ця чаша, рано чи пізно дістають усереднену дозу, а подеколи й сильну. Усвідомлення кінця всього — річ неминуча, як і сам кінець. Проте я не міг уявити, яких форм прибере те чи друге, й навіть зараз не можу розвінчати його простоту: залишки підліткової фантазії дотепер переконували мене, що існує на світі не затьмарений болем життєвий шлях Шведа. Але ж на що тоді він натякав у своєму виважено-гrecному листі, коли, кажучи про свого покійного батька, геть не такого товстошкірого, як припускав загал, він писав: «Мало хто знав, як близько він приймав до серця всі ті біди, що випадали на долю близьких йому людей». Ні, схоже, Швед таки сьорбнув лихої долі. От він і хотів поговорити зі мною про те, що його мучило. Авжеж, не батькове життя він хотів обговорювати, а своє.

Я помилився.

Ми зустрілися в італійському ресторані в західній частині Сорокових вулиць, куди Швед роками ходив із сім'єю, приїжджаючи у Нью-Йорк подивитися бродвейську виставу чи гру «Нью-Йорк Нікс» на «Медісон-сквер-гардені», і я одразу зрозумів, що до основи мені не дістатися. Тут, у ресторані «У Вінсента», з ним були знайомі всі: і сам Вінсент, і Вінсентова половина, і метрдотель Луї, і бармен Карло та офіціант Біллі: кожен знав містера Левова, й кожен цікавився, як почуваються господиня та хлопці. З'ясувалося, що коли ще були живі батьки, він привозив їх до Вінсента — святкувати чи то день народження, чи якусь річницю. Ні, думав я, він запросив мене сюди, щоб тільки показати, що на

Літературно-художнє видання

РОТ Філіп
Американська пастораль
Роман

Керівник проекту *В. А. Тютюнник*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *Б. Б. Щавурський*
Художній редактор *Ю. О. Дзекунова*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректори *Т. І. Невєрова, А. В. Таланова*

Підписано до друку 11.12.2017. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 22,68.
Наклад 2000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано згідно з наданим оригінал-макетом
у друкарні «Фактор-Друк»
61030, м. Харків, вул. Саратовська, 51. Тел.: + 3 8 057 717 53 57

- за телефонами довідкової служби (050) 113-93-93 (МТС); (093)170-03-93 (life); (067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88

- на сайті Клубу: www.bookclub.ua
- у мережі фірмових магазинів див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом

Надсилається безоплатний каталог

Запрошуємо до співпраці авторів

e-mail: publish@ksd.ua

**Запрошуємо до співпраці художників,
перекладачів, редакторів**

e-mail: editor@ksd.ua

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57

e-mail: trade@ksd.ua

Київ

тел./факс +38(067)575-27-55

e-mail: kyiv@ksd.ua

Одеса

тел./факс +38(067)572-44-28

e-mail: odessa@ksd.ua

Рот Ф.

P79 Американська пастораль : роман / Філіп Рот ; перекл. з англ. А. Сагана. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018. — 432 с.

ISBN 978-617-12-4327-9

ISBN 978-0-099-77181-4 (англ.)

США після Другої світової війни. Епоха великих ілюзій та «американської мрії». Швед Левов — чесний і ширий хлопець з родини єврейських емігрантів. Усе його життя — це ідеально розпланований шлях: вступ до коледжу, продовження справи батька на фабриці, одруження з красунею «Міс Нью-Джерсі», власний мурований будинок, люба дитина — справжня «американська мрія», втілена в життя. Та несподівано рай перетворюється на пекло, причиною чого стає донька Меррі. Дівчина-підліток, фанатично захоплена комуністичними ідеями, скоює кривавий політичний злочин...

Чи зможе Швед Левов повернути втрачене щастя? І що, як насправді це була тільки його бездоганна ілюзія?

УДК 821.111(73)